
VALSTYBIŲ GYVENTOJŲ PAVADINIMAI IR TAUTOVARDŽIAI

Plečiantis akiračiui, vis dažniau tenka susidurti su įvairiais pasaulio kraštais, pavadinti jų gyventojus ar kalbas. Kad būtų lengviau tai padaryti, išleidžiami specialūs leidiniai, rengiami dokumentai. Dabar jau galima taisyklingai lietuviškai vadinti visas šiuo metu esančias valstybes ir jų sostines, jų valdomas teritorijas bei kraštus¹. Patvirtintas ir *Kalbų klasifikatorius*², taip pat išleistos dvi *Pasaulio vietovardžių* knygos³. Tačiau lieka aktualus klausimas, kaip vadinti jų gyventojus. Šiame straipsnyje aptariama tik nedidelė dalis tokių žodžių – valstybių gyventojų pavadinimai ir tautovardžiai (jų sąrašai⁴ su apibrėžtimis pateikiami keturiose lentelėse, pridedamose straipsnio gale).

Pirmiausia reikia pasakyti, kad valstybių gyventojų pavadinimai ir tautovardžiai lietuvių kalboje ne visados sutampa. Antai Airijoje gyvena *airių*, Rusijoje – *rusų* tauta, tačiau *belgais* vadinami Belgijoje gyvenantys *flamandų*, *valonų* ar *vokiečių* tautybės žmonės, žodis *angoliečiai* reiškia Angolos gyventojus, o ne tautybę, mat Angoloje yra daug tautų ir etninių grupių: *ovimbundai*, *bambundai*, *bakongai*, *ovambai* ir kt. Šis nekalbinis dalykas primenamas todėl, kad dėl didžiųjų šalių kalbų įtakos neretai ir lietuvių kalboje tautybė ir pilietybė imama painioti. Lietuvių kalbos žodynuose ir enciklo-

---

¹ Plačiau žr. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (toliau – VLKK) tinklalapyje <http://www.vlkk.lt/nutarimai/svetimvardziai.html>

² *Kalbų klasifikatorius* yra parengtas pagal tarptautinį kalbų pavadinimų standartą ISO 369-1, apsvarstytas VLKK Gramatikos, rašybos ir skyrybos pakomisės posėdyje ir patvirtintas Muitinės departamento direktoriaus 2003 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 1B-88 (Žin. 2003, Nr. 14-590).

³ *Pasaulio vietovardžiai. Europa*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2006; *Pasaulio vietovardžiai. Amerika*, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.

⁴ Šiuose sąrašuose esantys gyventojų pavadinimai (be apibrėžčių) buvo apsvarstyti VLKK išplėstinės Žodyno pakomisės posėdyje (2008 06 02), o VLKK 5-ame posėdyje (2008 10 02) buvo priimtas protokolinis nutarimas Nr. PN-6 „Dėl rekomendacijos „Dėl valstybių gyventojų pavadinimų“.

pedijose šie du dalykai yra skiriami, tiesa, tai irgi kelia problemų. Tarkim, aišku, kaip apibrėžti latvij, anglą – tai „*tam tikros* tautos žmogus“. *Šveicarų* ar *šrilankiečių* apibrėžtis taip pat aiški – „*tam tikros* valstybės gyventojai“. Tačiau kaip apibūdinti *amerikiečius*, *brazilus*, *kanadiečius*? Čia riba tarp tautovardžio ir gyventojų pavadinimo jau nėra tokia ryški, paprastai šiuos žmones sieja bendra gyvenamoji vieta, istorija, bet ne visada kilmė ar net kalba. Todėl tokiais atvejais elgiamasi įvairiai – vieni šaltiniai tebevadina juos „gyventojais“, kiti – „*tam tikros* nacijos atstovais“ ar net „*tam tikros* besiformuojančios tautos (nacijos) atstovais“.

Kita – sudėtingesnė problema, kaip apskritai vadinti kai kurių valstybių gyventojus ar tautybes. Iki šiol nei žodynuose, nei enciklopedijose visų aptariamųjų pavadinimų nėra. Peržiūrėti tokie šaltiniai: *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas* (6-as elektroninis leidimas; toliau – DŽ_{6e}), *Lietuvių kalbos žodynas* (elektroninis variantas; toliau – LKŽ_e), *Tarptautinių žodžių žodynas* (toliau – TŽŽ), Valerijos Vaitkevičiūtės *Tarptautinių žodžių žodynas* (toliau – VV TŽŽ), *Mokomasis lietuvių kalbos žodynas* (toliau – MLKŽ), *Visuotinė lietuvių enciklopedija* (toliau – VLE), *Lietuviškoji tarybinė enciklopedija* (toliau – LTE). Šie leidiniai pasirinkti todėl, kad yra universaliausi, kiek įmanoma norminiai ir visiems, kurie domisi, prieinami. Žinoma, į tarptautinių žodžių žodynus aptariamieji pavadinimai ne visada gali patekti dėl savo lietuviškos formos, t. y. jei žodžio negalima vadinti tarptautiniu. Į *Mokomąjį lietuvių kalbos žodyną* žiūrėta gal daugiau kaip į šaltinį, kokias žinias apie tautybes ir gyventojų pavadinimus mokyklose gauna mokiniai. Į jį atrinkti tik svarbiausi pavadinimai, tačiau yra ir tokių, kurie neužfiksuoti kituose šaltiniuose.

Iš beveik 200 valstybių gyventojų pavadinimų ir tautovardžių maždaug ketvirtadalis yra fiksuojami beveik visuose minėtuose šaltiniuose, jie seniai prigiję lietuvių kalboje: *afgānas*, –⁵*ė*, *aīris*, –*ė*, *albānas*, –*ė*, *austrālas*, –*ė*, *balta-rūsis*, –*ė*, *bōsnis*, –*ė*, *brazilas*, –*ė*, *islāndas*, –*ė*, *kazāchas*, –*ė*, *kīnas*, –*ė*, *kirgīzas*, –*ė*, *kroātas*, –⁶*ė*, *lībis*, –*ė*, *makedōnas*, –*ė*, *portugālas*, –*ė*, *tadžīkas*, –*ė*, *turkmēnas*, –*ė*, *ukrainiētis*⁷, –*ė*, *uzbēkas*, –*ė* ir kt. Jų vartoseną lyg ir neturėtų kelti kokių sun-

⁵ VLE dar teikia variantą *afganistaniečiai*. Internete jis daug dažnesnis, nors vartojama ir trumpesnė forma. Apskritai šie du variantai yra painiojami. Geriausia būtų teikti juos abu, bet atskirti reikšmes: *afganistanietis*, –*ė* „Afganistano gyventojas“ ir *afganas*, –*ė* „Afganistane gyvenančios tautos žmogus“. Iš tiesų šios tautos pavadinimas yra ir *puštūnai*, bet *afganus* ir *puštūnus* galima vartoti kaip sinonimus.

⁶ Anksčiau buvo *chorvatas*, –*ė* pagal ankstesnę šios šalies pavadinimą *Chorvatija*.

⁷ Fiksuojama ir forma *ukrainas*, –*ė*, ji kur kas retesnė už variantą *ukrainietis*, –*ė*. Plačiau apie šiuos du žodžius žr. Miliūnaitė R. Kalbos vartotojų apklausų komentarai, *www.kalbosnamai.lt*

kumų, tačiau kai kur (ypač internete) vis dar pasitaiko *airiečių, albaniečių, australiečių, bosniečių, braziliečių, islandiečių, kiniečių, libiečių, makedoniečių* ir *portugaliečių*. Reikia pasakyti, kad priesaga *-ietis, -ė* yra labai produktyvi, neretai su ja gyventojų pavadinimai daromi ir tais atvejais, kai visai netinka. Kartais iš tiesų sunku spręsti, kodėl vienas pavadinimas su priesaga *-ietis, -ė* laikomas norminiu, o kitas – ne. Tokiais atvejais, matyt, vertėtų pirmenybę atiduoti ne sistemiškumui, o tradicijai⁸. Internete taip pat vartojami *kazachstaniečiai, kirgizstaniečiai, tadžikistaniečiai, turkmėnistaniečiai* ir *uzbekistaniečiai*. Tokios formos atsirado iš valstybių, kuriose gyvena šių tautų žmonės, pavadinimų: *Kazachstānas, Kirgizstānas, Tadžikistānas, Turkmėnistānas, Uzbekistānas*. Tačiau reikia nepamiršti, kad lietuvių kalboje šios valstybės nuo seno turi ir kitus taisyklingus pavadinimus: *Kazāchija, Kirgizija, Tadžikija, Turkmėnija, Uzbekija*. Iš jų padaryti trumpesni tautovardžiai, todėl ilgesni, sunkiau ištariami visai nereikalingi. Pasitaiko variantų *azerbaidžanai, baltarusai, moldovai*⁹ ir *pan*.

Kai kurie pavadinimai yra kiek retesni, bet jie randami vienoje ar kitoje enciklopedijoje, žodyne, plg.: *alžyriėtis, -ė, argentiniėtis, -ė, birmiėtis, -ė, bolīvas, -ė, kolumbiėtis, -ė, kostarikiėtis, -ė, kuveitiėtis, -ė, laosiėtis, -ė*¹⁰, *perujītis, -ė, šrilankiėtis, -ė* ir kt.

Kiti analogiški gyventojų ar tautybių pavadinimai anksčiau minėtuose šaltiniuose nefiksuoja, tačiau jie reguliariai daromi su priesaga *-ietis, -ė*, todėl šie visiškai taisyklingi žodžiai turėtų atsirasti ir žodynuose (beje, daugelis jų vartojami internete), plg.: *bangladešītis, -ė, beliziėtis, -ė, gaboniėtis, -ė, grenadiėtis, -ė, gvinėjiėtis, -ė, kipriėtis, -ė, lesotiėtis, -ė, libaniėtis, -ė, maliėtis, -ė, maršaliėtis, -ė*¹¹, *mauriciėtis, -ė, ruandiėtis, -ė, timoriėtis, -ė, togiėtis, -ė, tongiėtis, -ė, venesueliėtis, -ė, zimbabviėtis, -ė* ir kt. (žr. 1 lentelę).

⁸ Plačiau žr.: Liutkevičienė D. Apie tautybių ir gyventojų pavadinimus su priesaga *-ietis, -ė*. – *Kalbos kultūra* 74, 2001, 60–65; Miliūnaitė R. Kalbos vartotojų apklausų komentarai, www.kalbosnamai.lt

⁹ Pavadinimas *moldovas* yra taisyklingos darybos ir visiškai pateisinamas, nes dabar valstybės pavadinimas nebe *Moldavija*, bet *Moldova*, tačiau tautovardis *moldovas* jau seniai įsigalėjęs ir jo keisti nevertėtų.

¹⁰ *Laosietis* randamas TŽŽ, LTE ir VLE. Šiuose šaltiniuose pateikiamos dvi formos – *lao* (pagrindinė) ir *laosiečiai*. Mūsų reikmėms pakaktų formos *laosiečiai*, ypač turint omeny, kad ši tauta kalba laosiečių kalba (tokia forma užfiksuota ir *Kalbų klasifikatoriuje*).

¹¹ Autorė kiek dvejojo, ar šios šalies gyventojus vadinti *Maršalo Salų (Respublikos) gyventojais*, ar *maršaliečiais*. Nusvėrė du argumentai: 1) *maršalietis* yra trumpesnis, todėl ir patogesnis; 2) kai kuriuose užsienio šaltiniuose (pvz., UNTERM) jau skiriama ir *maršaliečių kalba* (angl. *Marshallese*, pranc. *marshallais*, isp. *marshallés*). Vadinas, geriau trumpesnis pavadinimas, jei prireiktų pavadinti tą kalbą.

Atskirai reikėtų aptarti gyventojų pavadinimų grupelę, kurie neatitinka taisyklės, kad iš vietovardžio, kuris baigiasi priesaga *-ija*, reikia vengti (jei įmanoma) daryti pavadinimus su priesaga *-ietis, -ė*. Tokie pavadinimai yra: *gambiētis, -ė* (: Gambija), *keniētis, -ė* (: Kenija), *mauritaniētis, -ė* (: Mauritanija), *namibiētis, -ė* (: Namibija), *tanzaniētis, -ė* (: Tanzanija), *zambiētis, -ė* (: Zambija). Lyg ir turėtų būti vartojamos formos *gāmbis, -ė, kēnis, -ė, mauritānis, -ė, namībīs, -ė, tanzānis, -ė, zāmbis, -ė*¹². Tačiau minėta taisyklė turi per daug išimčių, kad jos galima būtų laikytis visais atvejais. Abejonių nekelia įsigalėję tradiciniai pavadinimai *australas, -ė* (: Australija), *brazilas, -ė* (: Brazilija) ir pan. Kai daromas naujas, anksčiau nefiksuotas pavadinimas, verčiau pasirinkti įprastesnį su priesaga *-ietis, -ė*¹³. Taip elgiasi kalbos vartotojai – internete gausu formų su priesaga *-ietis, -ė*, tačiau trumpesnių formų beveik nėra.

Yra kelios valstybės, kurių pavadinimai dvižodžiai, bet į juos sąlygiškai galima žiūrėti kaip į vienažodžius. Turimi galvoje tokie pavadinimai, kurių kaitomas antrasis dėmuo, o pirmasis – ne, plg.: *Bisáu Gvinėja, Burkina Fāsas, Kòsta Rikà, San Marīnas, Sièra Leònė*. Kai kurie šio tipo vienažodžiai gyventojų pavadinimai jau užfiksuoti daugelyje rašytinių šaltinių, pvz., *kostarikiētis, -ė* (dar plg. *puertorikiētis, -ė* : Puèrto Rīkas). Analogiškai galima pasidaryti *bisaugviniējietis, -ė, burkinafasietis, -ė, sanmariniētis, -ė, sieraleoniētis, -ė*.

Skirtinga yra sudėtingesnės struktūros (keliažodžių) valstybių pavadinimų grupė. Vienažodžius gyventojų pavadinimus iš jų padaryti būtų keblu, todėl lieka tų šalių žmones tiesiog vadinti *gyventojais*: *Antigvos ir Barbūdōs gyvėntojas, -a*¹⁴, *Centrinės Āfrikos Respublikos gyvėntojas, -a*¹⁵, *Draūmblio Káulo Kraūto (Respublikos)*¹⁶ *gyvėntojas, -a, Naujōsios Zelāndijos gyvėnto-*

¹² Forma *zambis, -ė* fiksuojama DŽ_{6e}.

¹³ Plačiau apie tokio tipo pavadinimus žr. Liutkevičienė D. (min. str.).

¹⁴ Panašiai su šios šalies (ir kitų valstybių, kurių pavadinimai yra keliažodžiai) gyventojų pavadinimu elgiamasi ir kitose kalbose, plg. angl. *of Antigua and Barbuda*, isp. *de Antigua y Barbuda*, rus. (*из / житель*) *Антигуа и Барбуды* (duomenys iš UNTERM). Tiesa, kai kur vis dėlto šis pavadinimas yra pasidarytas, plg. pranc. *Antiguais et Barbudien* (duomenys iš UNTERM), angl. *Antiguan(s), Barbudan(s)* (duomenys iš CIA), tačiau manytina, kad lietuvių kalba darytis **antigviečio* ar **barbudiečio* neverta, nes svarbu, kas gyvena toje valstybėje, o ne vienoje iš jos salų.

¹⁵ Kai kur internete Centrinės Afrikos Respublikos ir Pietų Afrikos Respublikos gyventojai vadinami *afrikiečiais*. Be konteksto tai netikslu, nes tada *afrikietis* turėtų 3 reikšmes (dar ir „Afrikos žemyno gyventojas“). Plg. šių gyventojų pavadinimus kitomis kalbomis: angl. *Central African*, pranc. *Centrafricain*, isp. *Centroafricano*, rus. (*из / житель*) *Центрально-африканской Республики* (duomenys iš UNTERM).

¹⁶ Su skliaustais (čia ir toliau) – ilgesnė oficiali forma (kaip ir valstybių pavadinimų), be skliaustų – trumpesnė.

jas, *-a*¹⁷, *Pāpua Naujōsios Gvinėjos gyvėntojas, -a*¹⁸, *Saliāmono Salū gyvėntojas, -a*¹⁹, *Saūdo Arābijos gyvėntojas, -a*²⁰ ir kt. (plačiau žr. 3 lentelę).

Atskirai reikėtų pakalbėti apie kai kuriuos jau aptartus pavadinimus kiek kitokiu aspektu, nes jie, pateikti be reikšmės apibrėžties, galėtų klaidinti. Kaip jau minėta straipsnio pradžioje, tautovardžiai ir gyventojų pavadinimai dažnai nesutampa, nes kažin ar yra tokia valstybė, kurioje gyventų tik viena tauta. Iš tradicijos, dažniausiai kalbant apie gerai žinomas valstybes, sakoma, kad, pavyzdžiui, Latvijos gyventojai yra latviai, Ukrainos gyventojai yra ukrainiečiai ir pan., nors tai nėra visiška tiesa, šiose valstybėse gyvena ir kitų tautų žmonių. Tačiau tai visiems puikiai žinoma ir nieko neklaidina. Jei prisireikia pavadinti visos valstybės gyventojus, pabrėžiant, kad ten gyvena ne viena tauta, taip ir sakoma – tos valstybės gyventojai. Bet tolimesnių valstybių gyventojų sudėties galima ir nežinoti. Todėl straipsnio gale pateikiamuose sąrašuose nurodoma, kur yra tautovardis, o kur – gyventojų pavadinimas. Kai kurie pavadinimai iš pirmo žvilgsnio gali gluminti – *fidžis* ir *fidžietis*, *kongas* ir *kongietis*, *bosnis* ir *Bosnijos* ir *Hercegovinos gyventojas*. Pirmieji žodžiai reiškia tautybę, antrieji – visus minimos valstybės gyventojus. Toks skirtumas kartais daromas todėl, kad tauta, kurios pavadinimas siejamas su valstybės pavadinimu (ne visada aišku, kuris pavadinimas iš kurio padarytas), neretai tesudaro pusę ar dar mažiau visų valstybės gyventojų. Retkarčiais taip elgiamasi ir dėl politinių priežasčių²¹. Minėtais atvejais skiriami du žodžiai ar dvi to paties žodžio reikšmės (plačiau žr. 4 lentelę). Tiriant tokius pavadinimus pastebėta, kad dažniausiai (nors ne visada) tautovardžiai daromi su galūnėmis *-as*, *-ė*, *-is*, *-ė*, o valstybių gyventojų pavadini-

¹⁷ Internetė, žiniasklaidoje yra paplitusi forma *naujazelandietis*, dėl kurios kalbininkai nemažai ginčijasi. Straipsnio autorės nuomone, ji galėtų būti vartojama.

¹⁸ Internetė yra ir *papuagvinėjiečių*, ir *papuasų* (bet ten gyvena ne vien *papuasai*). Plg. kitas kalbas: angl. *a Papua New Guinean*, pranc. *Papouan-Néo-Guinéen*, isp. *de Papua Nueva Guinea*; *papú*; *papúa*, rus. (*из / житель*) *Папуа-Новой Гвинеи* (duomenys iš UNTERM).

¹⁹ Pagal analogiją su *maršaliėtis, -ė* (: *Maršalo Salos*) turėtų būti **saliamonietis, -ė*, tačiau *Saliamono Salos* (kaip valstybė) ir *Saliamono salos* (kaip salynas) sutampa tik iš dalies. Todėl žodis **saliamonietis, -ė* klaidintų, nes jis galėtų reikšti žmogų ir iš Saliamono salų salyno (bet nebūtinai iš valstybės), ir iš Saliamono salų valstybės (bet nebūtinai iš salyno), ir iš šio salyno vietos, kuri priklauso Saliamono salų valstybei.

²⁰ Dž_{6e} teikia formą *saudoarābas, -ė*. Be abejo, trumpesnė forma yra patogesnė, tačiau pagal analogiją su kitais vienažodžiais gyventojų pavadinimais, padarytais iš dvižodžių valstybių pavadinimų, turėtų būti **saudoarabietis, -ė*. Tokia forma atrodo keistokai, todėl nutarta rinktis sudėtinį pavadinimą.

²¹ Pavyzdžiui, nepatartina Bosnijoje ir Hercegovinoje gyvenantį serbą vadinti bosniu.

mai – su priesaga *-ietis, -ė* (plačiau žr. 1 ir 2 lenteles). Kartais, jei neaišku, kaip daryti naują pavadinimą, galbūt būtų galima remtis ir šiuo faktu.

Bet kuriuo atveju, darant ar keičiant valstybių gyventojų pavadinimus ir tautovardžius, reikia nepamiršti, kad tai nėra atskiri, pavieniai žodžiai, jie įeina į tam tikrą sistemą (ir ne tik kalbinę). Jei yra, pavyzdžiui, *fidžiu, kazachų* ir *makedonų* kalbos, vadinasi, jomis kalbančios tautos (ne valstybių gyventojai) yra *fidžiai, kazachai* ir *makedonai* (ne *fidžiečiai, kazachstaniečiai* ir *makedoniečiai*). Jei, pavyzdžiui, Trinidado ir Tobago Respublikos gyventojai bus vadinami *trinidadiečiais* ar *tobagiečiais*, reikia nepamiršti, kad šią valstybę, be Trinidado ir Tobago, sudaro dar penkios salos. Kaip reikėtų vadinti pastarųjų gyventojus?

Kaip jau minėta straipsnio pradžioje, čia aptarta tik viena gyventojų pavadinimų dalis. Ateityje turėtų būti sunorminti ir sostinių, kraštų bei valdų gyventojų pavadinimai.

IŠVADOS

Galima nurodyti tam tikrus principus, pagal kuriuos teikiami (norminami) vienokie ar kitokie valstybių gyventojų pavadinimai ir tautovardžiai:

1) *t r a d i c i j a* – jei žodis fiksuotas žodynuose, enciklopedijose ar pan., nėra reikalo jo keisti, nebent atsirastų kokių nors naujų faktų, į kuriuos būtina atsižvelgti (pvz., jei keičiasi valstybės pavadinimas, ppr. keičiasi ir jos gyventojų (bet ne tautos) pavadinimas);

2) *a n a l o g i j a* – jei minėtuose šaltiniuose pavadinimo nėra, jis pasidaromas pagal analogiją su kitais panašiais kalboje jau įsitvirtinusiiais žodžiais (jei yra *perujietis*, galimas ir *vanuatietis*, jei yra *kostarikietis*, taisyklingas ir *sanmarinietis*);

3) *s i s t e m i š k u m a s* – jei nėra nei tradicijos, nei analogijos, bet leidžia darybos taisyklės – pavadinimas daromas su priesaga *-ietis, -ė*. Juk tokia ir yra pagrindinė šios priesagos reikšmė. Be to, su ja lengviausiai tokio tipo žodžius pasidaro ir paprasti kalbos vartotojai.

4) *d i s t i n k t y v u m a s* – jei valstybės pavadinimas yra keliažodis ir darant vienažodį gyventojų pavadinimą gali kilti kokių nors dviprasmybių, geriau tos valstybės gyventojus vadinti sudėtinu pavadinimu: *tam tikros valstybės gyventojai*.

1 LENTELĖ. Valstybės gyventojų ir tautybių pavadinimai, daromi su priesaga
-ietis, -ė

Valstybės pavadinimas ²²	Gyventojų pavadinimas	Tautybės ²³ pavadinimas
Afganistano Islamo Respublika	<i>afganistaniėtis, -ė</i> „Afganistano gyventojas“	
Alžyro Liaudies Demokratinė Respublika	<i>alžyriėtis, -ė</i> „Alžyro gyventojas“	
Andoros Kunigaikštystė	<i>andoriėtis, -ė</i> „Andoros gyventojas“	
Angolos Respublika	<i>angoliėtis, -ė</i> „Angolos gyventojas“	
Argentinos Respublika	<i>argentiniėtis, -ė</i> „Argentinos gyventojas“	
Azerbaidžano Respublika		<i>azerbaidžaniėtis, -ė</i> „Azerbaidžane gyvenančios tautos žmogus“
Bahamų Sandrauga	<i>bahamiėtis, -ė</i> „Bahamų gyventojas“	
Bahreino Karalystė	<i>bahreiniėtis, -ė</i> „Bahreino gyventojas“	
Bangladėšo Liaudies Respublika	<i>bangladešiėtis, -ė</i> „Bangladėšo gyventojas“	
Barbadosas	<i>barbadosiėtis, -ė</i> „Barbadoso gyventojas“	
Belizas	<i>beliziėtis, -ė</i> „Belizo gyventojas“	
Benino Respublika	<i>beniniėtis, -ė</i> „Benino gyventojas“	
Bisau Gvinėjos Respublika	<i>bisaugvinėjiėtis, -ė</i> „Bisau Gvinėjos gyventojas“	

²² Valstybių pavadinimai į lentelę įtraukti dėl dviejų priežasčių: 1) pagal valstybę lengviau susirasti dominantį gyventojų pavadinimą ar tautovardį; 2) lengviau suprasti, kaip daromi nagrinėjami pavadinimai, kodėl kai kurie iš jų turi po dvi reikšmes.

²³ Turima omeny tauta, kurios vardu (nors tai, kaip jau minėta, nėra tikslu) vadinami visi tos valstybės gyventojai. Visos kitos toje valstybėje gyvenančios tautos čia neaphtaromos.

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Botsvānos Respublika	<i>botsvaniētis</i> , -ė „Botsvanos gyventojas“	
Brunėjaus Darusalāmas	<i>brunėjiētis</i> , -ė „Brunėjaus gyventojas“	
Burkina Fāsas	<i>burkinafasietiētis</i> , -ė „Burkina Faso gyventojas“	
Burundžio Respublika	<i>burundiētis</i> , -ė „Burundžio gyventojas“	
Butāno Karalystė	<i>butaniētis</i> , -ė „Butano gyventojas“	
Čādo Respublika	<i>čadiētis</i> , -ė „Čado gyventojas“	
Čilės Respublika	<i>čiliētis</i> , -ė „Čilės gyventojas“	
Dominikos Sāndrauga	<i>dominikiētis</i> , -ė „Dominikos Sandraugos gyventojas“; <i>Dominikos (Sāndraugos) gyvėntojas</i> , -a ²⁴	
Dominikos Respublika	<i>dominikiētis</i> , -ė „Dominikos Respublikos gyventojas“; <i>Dominikos Respublikos gyvėntojas</i> , -a ²⁵	
Džibučio Respublika	<i>džibutiētis</i> , -ė „Džibučio gyventojas“	
Egipto Arābų Respublika	<i>egiptiētis</i> , -ė „Egipto gyventojas“	
Ekvadoro Respublika	<i>ekvadoriētis</i> , -ė „Ekvadoro gyventojas“	
Eritrėja	<i>eritrėjiētis</i> , -ė „Eritrėjos gyventojas“	

²⁴ Sudėtinis pavadinimas vartotinas tada, kai neaišku, apie kurios Dominikos (jų yra dvi) gyventojus kalbama, vienažodis – kai iš konteksto tai aišku.

²⁵ Žr. ankstesnę pastabą.

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Fidžio Salų Respublika	<i>fidžiētis</i> , -ė „Fidžio gyventojas“	
Filipinų Respublika	<i>filipiniētis</i> , -ė „Filipinų gyventojas“	
Gabono Respublika	<i>gaboniētis</i> , -ė „Gabono gyventojas“	
Gajanos Respublika	<i>gajaniētis</i> , -ė „Gajanos gyventojas“	
Gambijos Respublika	<i>gambiētis</i> , -ė „Gambijos gyventojas“	
Ganos Respublika	<i>ganiētis</i> , -ė „Ganos gyventojas“	
Grenadà	<i>grenadiētis</i> , -ė „Grenados gyventojas“	
Gvatemalos Respublika	<i>gvatemaliētis</i> , -ė „Gvatemalos gyventojas“	
Gvinėjos Respublika	<i>gvinėjiētis</i> , -ė „Gvinėjos gyventojas“	
Haičio Respublika	<i>haitiētis</i> , -ė „Haičio gyventojas“	
Hondūro Respublika	<i>hondūriētis</i> , -ė „Hondūro gyventojas“	
Indonezijos Respublika	<i>indoneziētis</i> , -ė „Indonezijos gyventojas“	
Irako Respublika	<i>irakiētis</i> , -ė „Irako gyventojas“	
Irano Islamo Respublika	<i>iraniētis</i> , -ė „Irano gyventojas“	
Izraelio Valstybė	<i>izraeliētis</i> , -ė „Izraelio gyventojas“	
Jamajka	<i>jamaikiētis</i> , -ė „Jamaikos gyventojas“	

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Jemeno Respublika	<i>jemeniētis, -ė</i> „Jemeno gyventojas“	
Jordānijos Hašimītų Karalystė	<i>jordaniētis, -ė</i> „Jordano gyventojas“	
Jungtinės Amerikos Valstijos	<i>amerikiētis, -ė</i> „Jungtinių Amerikos Valstijų gyventojas“	
Juodkalnijos Respublika		<i>juodkalniētis, -ė</i> „Juodkalnijoje gyvenančios tautos žmogus“
Kambodžos Karalystė	<i>kambodžiētis, -ė</i> „Kambodžos gyventojas“	
Kamerūno Respublika	<i>kamerūniētis, -ė</i> „Kamerūno gyventojas“	
Kanada	<i>kanadiētis, -ė</i> „Kanados gyventojas“	
Katāro Valstybė	<i>katariētis, -ė</i> „Kataro gyventojas“	
Kenijos Respublika	<i>keniētis, -ė</i> „Kenijos gyventojas“	
Kipro Respublika	<i>kipriētis, -ė</i> „Kipro gyventojas“	
Kiribačio Respublika	<i>kiribatiētis, -ė</i> „Kiribačio gyventojas“	
Kolūmbijos Respublika	<i>kolumbiētis, -ė</i> „Kolumbijos gyventojas“	
Komorų Sąjunga	<i>komoriētis, -ė</i> „Komorų gyventojas“	
Kongo Respublika	<i>kongiētis, -ė</i> „Kongo Respublikos gyventojas“; <i>Kongo (Respublikos) gyventojas, -a</i> ²⁶	

²⁶ Sudėtinis pavadinimas vartotinas tada, kai neaišku, apie kurio Kongo (jų yra du) gyventojus kalbama, vienažodis – kai iš konteksto tai aišku.

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Kongo Demokratinė Respublika	<i>kongiētis</i> , -ė „Kongo Demokratinės Respublikos gyventojas“; <i>Kongo Demokratinės Respublikos gyventojas</i> , -a ²⁷	
Korėjos Respublika	<i>Pietų Korėjos gyventojas</i> , -a; <i>Korėjos Respublikos gyventojas</i> , -a ²⁸	<i>korėjiētis</i> , -ė „Korėjos Respublikoje ir Korėjos Liaudies Demokratinėje Respublikoje gyvenančios tautos žmogus“
Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika	<i>Šiaurės Korėjos gyventojas</i> , -a; <i>Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos gyventojas</i> , -a ²⁹	<i>korėjiētis</i> , -ė „Korėjos Respublikoje ir Korėjos Liaudies Demokratinėje Respublikoje gyvenančios tautos žmogus“
Kosovas ³⁰	<i>kosoviētis</i> , -ė „Kosovo gyventojas“	
Kosta Rikos Respublika	<i>kostarikiētis</i> , -ė „Kosta Rikos gyventojas“	
Kubos Respublika	<i>kubiētis</i> , -ė „Kubos gyventojas“	
Kuveito Valstybė	<i>kuveitiētis</i> , -ė „Kuveito gyventojas“	
Laoso Liaudies Demokratinė Respublika		<i>laosiētis</i> , -ė „Laose gyvenančios tautos žmogus“
Lesoto Karalystė	<i>lesotiētis</i> , -ė „Lesoto gyventojas“	

²⁷ Žr. ankstesnę pastabą (26 išnaša).

²⁸ Sudėtinis pavadinimas vartotinas tada, kai neaišku, apie kurią Korėją (jų yra dvi) kalbama, vienažodis – kai iš konteksto aišku.

²⁹ Žr. ankstesnę pastabą.

³⁰ Kosovo nepriklausomybę daugelis šalių pripažino, taip pat ir Lietuvos Respublikos Seimas, tačiau kol kas Šalių pavadinimų kodų standarte ISO-3166, kuris yra Kalbos komisijos 48-ojo nutarimo pagrindas, jo dar nėra, todėl šios naujos valstybės pavadinimas vėliau gali atrodyti kiek kitaip. Tačiau šiam straipsniui svarbiausia ne valstybės, o jos gyventojų pavadinimas.

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Libāno Respublika	<i>libaniētis, -ė</i> „Libano gyventojas“	
Libėrijos Respublika	<i>liberiētis, -ė</i> „Liberijos gyventojas“	
Lichtenšteino Kunigaikštystė	<i>lichtenšteiniētis, -ė</i> „Lichtenšteino gyventojas“	
Liuksemburgo Didžioji Hercogystė	<i>liuksemburgiētis, -ė</i> „Liuksemburgo gyventojas“	
Madagaskāro Respublika	<i>madagaskariētis, -ė</i> „Madagaskaro gyventojas“	
Malāzija	<i>malaziētis, -ė</i> „Malaizijos gyventojas“	
Malāvio Respublika	<i>malaviētis, -ė</i> „Malavio gyventojas“	
Maldyvų Respublika	<i>maldyviētis, -ė</i> „Maldyvų gyventojas“	
Mālio Respublika	<i>maliētis, -ė</i> „Malio gyventojas“	
Māltos Respublika		<i>maltiētis, -ė</i> „Maltoje gyvenančios tautos žmogus“
Maròko Karalystė	<i>marokiētis, -ė</i> „Maroko gyventojas“	
Māršalo Salų Respublika	<i>maršaliētis, -ė</i> „Maršalo Salų gyventojas“	
Mauricijaus Respublika	<i>mauriciētis, -ė</i> „Mauricijaus gyventojas“	
Mauritānijos Islāmo Respublika	<i>mauritaniētis, -ė</i> „Mauritanijos gyventojas“	
Mėksikos Jungtinės Valstijos	<i>meksikiētis, -ė</i> „Meksikos gyventojas“	
Mianmāro Sėjunga	<i>mianmariētis, -ė</i> „Mianmaro gyventojas“	

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Mikronėzijos Federacinės Valstijos		<i>mikroneziėtis</i> , -ė „Mikronezijoje gyvenančios tautų grupės žmogus“
Monako Kunigaikštystė	<i>monakiėtis</i> , -ė „Monako gyventojas“	
Mozambiko Respublika	<i>mozambikiėtis</i> , -ė „Mozambiko gyventojas“	
Nauru Respublika	<i>nauriėtis</i> , -ė „Nauru gyventojas“	
Namibijos Respublika	<i>namibiėtis</i> , -ė „Namibijos gyventojas“	
Nepālas	<i>nepaliėtis</i> , -ė „Nepalo gyventojas“	
Nigėrijos Federacinė Respublika	<i>nigeriėtis</i> , -ė „Nigerijos gyventojas“; <i>Nigėrijos (Federacinės Respublikos) gyventojas</i> , -a ³¹	
Nigerio Respublika	<i>nigeriėtis</i> , -ė „Nigerio gyventojas“; <i>Nigerio (Respublikos) gyventojas</i> , -a	
Nikarāgvos Respublika	<i>nikaragviėtis</i> , -ė „Nikaragvos gyventojas“	
Omāno Sultonātas	<i>omaniėtis</i> , -ė „Omano gyventojas“	
Pakistāno Islāmo Respublika	<i>pakistaniėtis</i> , -ė „Pakistano gyventojas“	
Palāu Respublika	<i>palaujiėtis</i> , -ė „Palau gyventojas“	
Panāmos Respublika	<i>panamiėtis</i> , -ė „Panamos gyventojas“	

³¹ Pasirinkta forma *nigerietis*, -ė, nes žodis *nigeris netinka dėl politiškai nekorektiško atspalvio; vienažodis pavadinimas vartojamas, kai iš konteksto aišku, ar kalbama apie Nigerio, ar apie Nigerijos gyventoją. Jei neaišku, vartojamas sudėtinis pavadinimas.

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Paragvajaus Respublika	<i>paragvajietis, -ė</i> „Paragvajaus gyventojas“	
Perù Respublika	<i>perujietis, -ė</i> „Peru gyventojas“	
Rytų Timoro Demokratinė Respublika	<i>timorietis, -ė</i> „Rytų Timoro gyventojas“	
Ruándos Respublika	<i>ruandietis, -ė</i> „Ruandos gyventojas“	
Salvadòro Respublika	<i>salvadorietis, -ė</i> „Salvadoro gyventojas“	
Samòa Nepriklaūsomoji Valstýbė		<i>samojietis, -ė</i> „Samoa gyvenančios tautos žmogus“
San Marìno Respublika	<i>sanmarinietis, -ė</i> „San Marino gyventojas“	
Seišėlių Respublika	<i>seišėlietis, -ė</i> „Seišėlių gyventojas“	
Senegàlo Respublika	<i>senegalietis, -ė</i> „Senegalo gyventojas“	
Sent Lùsija	<i>sentlusiėtis, -ė</i> „Sent Lusiijos gyventojas“	
Sièra Leonės Respublika	<i>sieraleonietis, -ė</i> „Siera Leonės gyventojas“	
Singapũro Respublika	<i>singapũrietis, -ė</i> „Singapũro gyventojas“	
Somàlio Respublika	<i>somaliėtis, -ė</i> „Somalio gyventojas“	
Sudàno Respublika	<i>sudaniėtis, -ė</i> „Sudano gyventojas“	
Surinàmo Respublika	<i>surinamiėtis, -ė</i> „Surinamo gyventojas“	
Svázilando Karalýstė	<i>svazilandiėtis, -ė</i> „Svazilando gyventojas“	

1 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Šri Lankos Demokratinė Socialistinė Respublika	<i>šrilankiėtis</i> , -ė „Šri Lankos gyventojas“	
Tailando Karalystė	<i>tailandiėtis</i> , -ė „Tailando gyventojas“	
Tanzanijos Jungtinė Respublika	<i>tanzaniėtis</i> , -ė „Tanzanijos gyventojas“	
Togo Respublika	<i>togiėtis</i> , -ė „Togos gyventojas“	
Tongos Karalystė	<i>tongiėtis</i> , -ė „Tongos gyventojas“	
Tuniso Respublika	<i>tunisiėtis</i> , -ė „Tuniso gyventojas“	
Tuvālu	<i>tuvaliėtis</i> , -ė „Tuvalu gyventojas“	
Ugāndos Respublika	<i>ugandiėtis</i> , -ė „Ugāndos gyventojas“	
Ukrainā		<i>ukrainiėtis</i> , -ė „Ukrainoje gyvenančios tautos žmogus“
Urugvājaus Rytū Respublika	<i>urugvajietis</i> , -ė „Urugvājaus gyventojas“	
Vanuātu Respublika	<i>vanuatiėtis</i> , -ė „Vanuatu gyventojas“	
Venesuēlos Bolīvaro Respublika	<i>venesueliėtis</i> , -ė „Venesuēlos gyventojas“	
Vietnāmo Socialistinė Respublika		<i>vietnamiėtis</i> , -ė „Vietname gyvenančios tautos žmogus“
Zāmbijos Respublika	<i>zambiėtis</i> , -ė „Zāmbijos gyventojas“	
Zimbābvės Respublika	<i>zimbabviėtis</i> , -ė „Zimbābvės gyventojas“	

2 LENTELE. Valstybės gyventojų ir tautybių pavadinimai, daromi su galūnėmis
-as, -ė; -is, -ė

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Aīrija		<i>aīris, -ė</i> „Airijoje gyvenančios tautos žmogus“
Albānijos Respūblika		<i>albānas, -ė</i> „Albanijoje gyvenančios tautos žmogus“
Armėnijos Respūblika		<i>armėnas, -ė</i> „Armėnijoje gyvenančios tautos žmogus“
Austrālija	<i>austrālas, -ė</i> „Australijos gyventojas“	
Áustrijos Respūblika		<i>áustras, -ė</i> „Austrijoje gyvenančios tautos žmogus“
Baltarūsijos Respūblika		<i>baltarūsis, -ė</i> „Baltarusijoje gyvenančios tautos žmogus“
Beļģijos Karalýstė	<i>beļģas, -ė</i> „Belgijos gyventojas“	
Bolīvijos Respūblika	<i>bolīvas, -ė</i> „Bolivijos gyventojas“	
Brazīlijos Federācinė Respūblika	<i>brazīlas, -ė</i> „Brazilijos gyventojas“	
Bulgārijos Respūblika		<i>bulgāras, -ė</i> „Bulgarijoje gyvenančios tautos žmogus“
Čėkijos Respūblika		<i>čėkas, -ė</i> „Čekijoje gyvenančios tautos žmogus“
Dānijos Karalýstė		<i>dānas, -ė</i> „Danijoje gyvenančios tautos žmogus“
Ėstijos Respūblika		<i>ėstas, -ė</i> „Estijoje gyvenančios tautos žmogus“
Etiòpijos Federācinė Demokrātinė Respūblika	<i>etiòpas, -ė</i> „Etiopijos gyventojas“	
Graīkijos Respūblika		<i>graīkas, -ė</i> „Graikijoje gyvenančios tautos žmogus“

2 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Grūzija		<i>gružinas</i> , -ė „Gruzijoje gyvenančios tautos žmogus“
Indijos Respublika	<i>indas</i> , -ė „Indijos gyventojas“	
Islандijos Respublika		<i>islándas</i> , -ė „Islandijoje gyvenančios tautos žmogus“
Ispānijos Karalystė		<i>ispānas</i> , -ė „Ispanijoje gyvenančios tautos žmogus“
Itālijos Respublika		<i>itālas</i> , -ė „Italijoje gyvenančios tautos žmogus“
Japōnija		<i>japōnas</i> , -ė „Japonijoje gyvenančios tautos žmogus“
Jungtinė Didžiosios Britānijos ir Šiāurės Aīrijos Karalystė	<i>britas</i> , -ė „Didžiosios Britānijos gyventojas“; <i>Jungtinės (Didžiosios Britānijos ir Šiāurės Aīrijos) Karalystės gyventojas</i> , -a ³²	
Kazachstāno Respublika		<i>kazāchas</i> , -ė „Kazachstane (Kazachijoje) gyvenančios tautos žmogus“
Kīnijos Liāudies Respublika		<i>kīnas</i> , -ė „Kinijoje gyvenančios tautos žmogus“
Kirgizijos Respublika		<i>kirgizas</i> , -ė „Kirgizijoje gyvenančios tautos žmogus“
Kroātijos Respublika		<i>kroātas</i> , -ė „Kroatijoje gyvenančios tautos žmogus“
Lātvijos Respublika		<i>lātvīs</i> , -ė „Latvijoje gyvenančios tautos žmogus“
Lėnkijos Respublika		<i>lėnkas</i> , -ė „Lenkijoje gyvenančios tautos žmogus“

³² Sudėtinis pavadinimas pateikiamas todėl, kad Didžioji Britanija neapima Šiaurės Airijos.

2 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Lībijos Arābų Socialistinė Liáudies Džamahìrija		<i>lìbis, -ė</i> „Libijoje gyvenančios tautos žmogus“
Lietuvės Respùblika		<i>lietuvis, -ė</i> „Lietuvoje gyvenančios tautos žmogus“
Bùvusioji Jugoslāvijos Respùblika Makedònija		<i>makedonas, -ė</i> „Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje gyvenančios tautos žmogus“
Moldòvos Respùblika		<i>moldāvas, -ė</i> „Moldovoje gyvenančios tautos žmogus“
Mongòlija		<i>mongòlas, -ė</i> „Mongolijoje gyvenančios tautos žmogus“
Norvėgijos Karalystė		<i>norvėgas, -ė</i> „Norvegijoje gyvenančios tautos žmogus“
Nýderlandų Karalystė		<i>olándas, -ė</i> „Nyderlanduose (Olandijoje) gyvenančios tautos žmogus“
Portugālijos Respùblika		<i>portugālas, -ė</i> „Portugalijoje gyvenančios tautos žmogus“
Prancūzijos Respùblika		<i>prancūzas, -ė</i> „Prancūzijoje gyvenančios tautos žmogus“
Rumùnija		<i>rumūnas, -ė</i> „Rumunijoje gyvenančios tautos žmogus“
Rùsijos Federācija		<i>rūsas, -ė</i> „Rusijoje gyvenančios tautos žmogus“
Seřbijos Respùblika		<i>seřbas, -ė</i> „Serbijoje gyvenančios tautos žmogus“
Sìrijos Arābų Respùblika	<i>sìras, -ė</i> „Sirijos gyventojas“	
Slovākijos Respùblika		<i>slovākas, -ė</i> „Slovakijoje gyvenančios tautos žmogus“
Slovėnijos Respùblika		<i>slovėnas, -ė</i> „Slovėnijoje gyvenančios tautos žmogus“

2 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Súomijos Respùblika		<i>súomis</i> , -ė „Suomijoje gyvenančios tautos žmogus“
Švèdijos Karalýstè		<i>švèdas</i> , -ė „Švedijoje gyvenančios tautos žmogus“
Šveicàrijos Konfederàcija	<i>šveicàras</i> , -ė „Šveicarijos gyventojas“	
Tadžikistàno Respùblika		<i>tadžikas</i> , -ė „Tadžikistane (Tadžikijoje) gyvenančios tautos žmogus“
Tuřkijos Respùblika		<i>tuřkas</i> , -ė „Turkijoje gyvenančios tautos žmogus“
Turkmènistànas		<i>turkmènas</i> , -ė „Turkmènistane (Turkmènijoje) gyvenančios tautos žmogus“
Uzbekistàno Respùblika		<i>uzbèkas</i> , -ė „Uzbekistane (Uzbekijoje) gyvenančios tautos žmogus“
Veņgrijos Respùblika		<i>veņgras</i> , -ė „Vengrijoje gyvenančios tautos žmogus“
Vokietijos Federàcinè Respùblika		<i>vókiėtis</i> , -ė „Vokietijoje gyvenančios tautos žmogus“

3 LENTELĖ. Valstybės gyventojų pavadinimai, sudaromi su žodžiu *gyventojas*, -a³³

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas
Antigvą ir Barbudą	<i>Antigvos ir Barbudos gyventojas, -a</i>
Bosnija ir Hercegovina	<i>Bosnijos ir Hercegovinos gyventojas, -a</i>
Centrinės Afrikos Respublika	<i>Centrinės Afrikos Respublikos gyventojas, -a</i>
Draumblio Kaulo Krašto Respublika	<i>Draumblio Kaulo Krašto (Respublikos) gyventojas, -a</i>
Jungtiniai Arabų Emyratai	<i>Jungtinių Arabų Emyratų gyventojas, -a</i>
Naujoji Zelandija	<i>Naujosios Zelandijos gyventojas, -a</i>
Papua Naujoji Gvinėja	<i>Papua Naujosios Gvinėjos gyventojas, -a</i>
Pietų Afrikos Respublika	<i>Pietų Afrikos (Respublikos) gyventojas, -a</i>
Pusiaujo Gvinėjos Respublika	<i>Pusiaujo Gvinėjos (Respublikos) gyventojas, -a</i>
Saliamono Salos	<i>Saliamono Salų gyventojas, -a</i>
San Tomė ir Prinsipės Demokratinė Respublika	<i>San Tomė ir Prinsipės (Demokratinės Respublikos) gyventojas, -a</i>
Saudų Arabijos Karalystė	<i>Saudų Arabijos (Karalystės) gyventojas, -a</i>
Sent Kitas ir Nėvis	<i>Sent Kitso ir Nėvio gyventojas, -a</i>
Sent Vinsentas ir Grenadinai	<i>Sent Vinsento ir Grenadinų gyventojas, -a</i>
Trinidado ir Tobago Respublika	<i>Trinidado ir Tobago (Respublikos) gyventojas, -a</i>
Šventasis Sostas; Vatikano Miesto Valstybė	<i>Vatikano (Miesto Valstybės) gyventojas, -a</i>
Žaliojo Kęšulio Respublika	<i>Žaliojo Kęšulio (Respublikos) gyventojas, -a</i>

³³ Lentelėje pateikiami tik tie pavadinimai, kurie trumpesnių formų neturi (tokie pavadinimai kaip *dominikietis, -ė, Dominikos Respublikos gyventojas, -a* į šią lentelę nepatenka).

4 LENTELE³⁴

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Afganistano Islamo Respublika	<i>afganistaniėtis</i> , -ė „Afganistano gyventojas“	<i>afgānas</i> , -ė „Afganistane gyvenančios tautos žmogus“
Bangladėšo Liūdies Respublika	<i>bangladešiėtis</i> , -ė „Bangladėšo gyventojas“	<i>bengālas</i> , -ė „Bangladeše gyvenančios tautos žmogus“
Bòsnija ir Hercegovinà	<i>Bòsnijos ir Hercegovinos gyvėntojas</i> , -a	<i>bòsnis</i> , -ė „Bosnijoje gyvenančios tautos žmogus“
Fidžio Salų Respublika	<i>fidžiėtis</i> , -ė „Fidžio gyventojas“	<i>fidžis</i> , -ė „Fidžyje gyvenančios tautos žmogus“
Kambodžos Karalystė	<i>kambodžiėtis</i> , -ė „Kambodžos gyventojas“	<i>khmėras</i> , -ė „Kambodžoje gyvenančios tautos žmogus“
Kosovas ³⁵	<i>kosoviėtis</i> , -ė „Kosovo gyventojas“	<i>albānas</i> , -ė „Kosove, Albanijoje ir kitur gyvenančios tautos žmogus“
Kiribāčio Respublika	<i>kiribatiėtis</i> , -ė „Kiribāčio gyventojas“	<i>mikroneziėtis</i> , -ė „Kiribatyje, Mikronezijoje ir kitur gyvenančios tautų grupės žmogus“
Madagaskāro Respublika	<i>madagaskariėtis</i> , -ė „Madagaskaro gyventojas“	<i>malagāsis</i> , -ė „Madagaskare gyvenančios tautos žmogus“
Malāizija	<i>malaiziėtis</i> , -ė „Malaizijos gyventojas“	<i>malajiėtis</i> , -ė „Malaizijoje gyvenančios tautos žmogus“
Mianmāro Sājunga	<i>mianmariėtis</i> , -ė „Mianmāro gyventojas“	<i>birmiėtis</i> , -ė „Mianmare (buv. Birmoje) gyvenančios tautos žmogus“
Monāko Kunigaikštystė	<i>monakiėtis</i> , -ė „Monako gyventojas“	<i>monegāskas</i> , -ė „Monako pilietis“ ³⁶

³⁴ Ši lentelė sudaryta kitu pagrindu negu prieš tai esančios. Joje prie kai kurių jau nagrinėtų gyventojų pavadinimų pridedami ir toje valstybėje vyraujantys ar su valstybės vardu susiję tautovardžiai, nes neretai lentelėje pateikiami pavadinimai yra painiojami. Pabrėžtina, kad čia tautybės pavadinimu, skirtingai negu pirmoje ir antroje lentelėse, negalima vadinti tos valstybės gyventojų.

³⁵ Dėl Kosovo žr. 30 išnašą (p. 90).

³⁶ CIA 2008 m. duomenimis, jie sudaro tik 16 proc. visų gyventojų.

4 lentelės tęsinys

Valstybės pavadinimas	Gyventojų pavadinimas	Tautybės pavadinimas
Naūru Respublika	<i>nauriētis</i> , -ė „Nauru gyventojas“	<i>nauriētis</i> , -ė „Nauru gyvenančios tautos žmogus“ ³⁷
Nepālas	<i>nepāliētis</i> , -ė „Nepalo gyventojas“	<i>nepālas</i> , -ė „Nepale gyvenančios tautos žmogus“
Somālio Respublika	<i>somaliētis</i> , -ė „Somalio gyventojas“	<i>somālis</i> , -ė „Somalyje gyvenančios tautos žmogus“
Svāzilando Karalystė	<i>svazilandiētis</i> , -ė „Svazilando gyventojas“	<i>svāzis</i> , -ė „Svazilande gyvenančios tautos žmogus“
Tailāndo Karalystė	<i>tailandiētis</i> , -ė „Tailando gyventojas“	<i>tājas</i> , -ė „Tailande gyvenančios tautų grupės žmogus“

ŠALTINIAI

- CIA: Pasaulio faktų knyga (*The World Factbook*, CIA). Interneto prieiga: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/bl.html>
- DŽ_{6e} 2006: *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Vyr. red. S. Keinys. Elektroninis leidimas, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
- LKŽ_e 2005: *Lietuvių kalbos žodynas (I–XX, 1941–2002): elektroninis variantas*, Vilnius: Lietuvių kalbos institutas. Interneto prieiga: <http://www.lkz.lt>
- LTE: *Lietuviškoji tarybinė enciklopedija* 1–8, Vilnius: Mokslas, 1976–1981; 9–12, Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1982–1984.
- MLKŽ 2000: *Mokomas lietuvių kalbos žodynas*. Red. R. Šepetytė. Vilnius: Baltos lankos.
- TŽŽ 2001: *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Alma littera.
- UNTERM: Jungtinių Tautų terminynas UNTERM. Interneto prieiga: <http://unterm.un.org/DGAACS/unterm.nsf>
- Valstybinės lietuvių kalbos komisijos nutarimai. Interneto prieiga: <http://www.vlkk.lt/nutarimai/svetimvardziai.html>
- VLE I–XIII 2001–2008: *Visuotinė lietuvių enciklopedija* 1–13, Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas.
- VV TŽŽ 2001: V. Vaitkevičiūtė. *Tarptautinių žodžių žodynas*, Vilnius: Žodynas.

Gauta 2008 06 27

³⁷ CIA duomenimis, Nauru gyvena kelios etninės grupės (ar tautos), viena iš jų – nauriečiai, kurie sudaro 58 proc. visų gyventojų. Likusius 42 proc. sudaro kitos etninės grupės. Taigi, tenka skirti dvi reikšmes.

WORDS REFERRING TO NATIONALS OF COUNTRIES AND NATIONS

S u m m a r y

The paper deals with the words referring to country nationals and nations. It acknowledges two problems: first, the two words are often confused and second, out of the total number of 200 words of the lexical semantic group only about a quarter have been standardised, the remaining words are left at the user's disposal. The paper attempts to standardise all the above words according to four main principles as identified by the author:

—tradition: if the word is found in a dictionary, encyclopaedia etc, it should not be changed, unless there are new facts to consider (e.g. a change in the name of the state leads to changing the name of its nationals, but not its nation).

—analogy: if the word is missing in the above sources, it is built by analogy with other firmly established words in the language; thus, if we have *perujietis*, we can also introduce *vanuatiētis*, if we have *kostarikietis*, we can introduce *sanmari-nietis* as well-formed words.

—systematicity: if the word has no tradition, neither can it be made by analogy, but the rules of word-building still apply, the word is made with the suffix *-ietis*, *-ė*. Language users coin new words according to the pattern and usually find it the easiest to apply.

—distinctiveness: if the name of the state consists of several words and the process of making a single-word name might result in ambiguities, a national of the state should be then referred to as *a national of that state*.

In any case, words referring to nationals of the country or nations, either in the process of building or changing them, should be treated within a system of language and beyond it.

DANUTĖ LIUTKEVIČIENĖ

Lietuvių kalbos institutas

P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius

danute.liutkeviciene@lki.lt